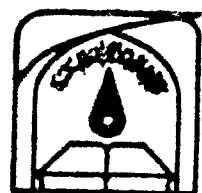

مرکز اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۴۹۷۲
—————
۲۹ - سینه - دارد
۱۲ - آفتاب
۲۹ - دوش دارد
۱۲ - صدفی نس

۱۳۸۱ / ۱ / ۲۰

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

۰۱۷۱۲۲
وزارت آموزش عالی و تربیت مدرس
تربیت مدرس

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته علوم اجتماعی (جامعه‌شناسی)

سلسله مراتب ارزشی دانشجویان

(بررسی مقایسه‌ای میان دانشگاه علوم انتظامی و دانشگاه تربیت معلم تهران)

حسین محبوبی منش

استاد راهنما:
دکتر عماد افروغ

استاد مشاور:
دکتر محمد حسین پناهی

۴۰۰۷۸

تاییدیه اعضای هیئت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای حسین محبوبی منش تحت عنوان سلسله مراتب ارزشی دانشجویان را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند .

اعضاء هیئت داوران

۱ - استاد راهنما : دکتر عماد افروغ

۲ - استاد مشاور : دکتر محمد حسین پناهی

۳ - استاد ناظر : دکتر علی محمد حاضری

۴ - استاد ناظر : دکتر سید یعقوب موسوی

۵ - نماینده شورای تحصیلات تکمیلی : دکتر علی محمد حاضری

آیین نامه چاپ پایان نامه های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه ، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند :

ماده ۱ : در صورت اقدام به چاپ پایان نامه خود ، مراتب را قبلا به طور کتبی به مرکز نشر دانشگاه اطلاع دهد .

ماده ۲ : در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل چاپ کند :

« کتاب حاضر ، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته علوم اجتماعی که در سال ۱۳۸۰ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر عماد افروغ و مشاوره جناب آقای دکتر محمد حسین پناهی از آن دفاع شده است . »

ماده ۳ : به منظور جبران بخشی از هزینه های نشریات دانشگاه تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به مرکز نشر دانشگاه اهدا کند دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد .

ماده ۴ : در صورت عدم رعایت ماده ۳ ، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس ، تادیه کند .

ماده ۵ : دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت ، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصل کند ؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود ، از طریق دادگاه ، معادل وه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش تامین نماید .

ماده ۶ : اینجانب حسین محبوبی منش دانشجوی رشته علوم اجتماعی (جامعه شناسی) مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده ، به آن متلزم می شوم .

تقديم به :

خانواده صبور و فداکارم

و دو فرزند دلبندم

مهدي و ريحانه

تقدیم به :

امام خمینی (ره) که تمام قوس وجودش از الله و در جهت
احیای ارزشهای الهی بود و آن همه خوبان عاشق که با انتخاب ایشان و
شهادت ، چگونه زیستن و چگونه مردن را به همه آموختند .

و

استاد گرانقدر دکتر افروغ که مرا در دفاع جسورانه از ارزش های
غائی مصمم تر نمود .

در هر حرفه ای که هستید ... نخست از خود بپرسید : برای یادگیری و خود
آموزی چه کرده ام ؟ سپس همچنان که پیش می روید ، بپرسید : من برای کشورم چه
کرده ام ؟ و این پرسش را آنقدر ادامه دهید تا به احساس شادی بخش و هیجان انگیز
برسید که شاید سهم کوچکی در پیشرفت و اعتلای بشریت داشته اید . اما هر پاداشی که
زندگی به تلاش ها یمان بدهد یا ندهد هنگامی که به پایان تلاشهایمان نزدیک می
شویم ، هر کدامان باید حق آن را داشته باشیم که با صدای بلند بگوییم :

« من آنچه در توان داشته ام انجام داده ام »

(پاستور ۱۸۹۵ - ۱۸۲۲)

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

تقدیر و تشکر

چکیده

و..... فهرست جداول

ح..... فهرست اشکال

ح..... فهرست نمودارها

فصل اول: کلیات

۱-۱..... ۱-۱. مقدمه

۳..... ۲-۱. طرح مساله

۶..... ۳-۱. انگیزه تحقیق

۷..... ۴-۱. اهمیت و ضرورت تحقیق

۹..... ۵-۱. پیامدهای نظری و عملی تحقیق

۱۰..... ۶-۱. اهداف تحقیق

۱۱..... ۷-۱. واکاوی ادبیات تحقیق (مرور پژوهشی منابع)

۱۲..... ۱-۷-۱. تحقیقات نظرسنجی

۱۴..... ۲-۷-۱. تحقیقات علمی

۱۴..... ۱-۲-۷-۱. تحقیقات پایان نامه ای

۳۱..... ۲-۲-۷-۱. طرحهای پژوهشی

فصل دوم: مفهوم ، مبانی و چهار چوب نظری

۴۰..... ۱-۲. مفهوم ارزش

۴۱..... ۱-۱-۲. مفهوم ارزشها از منظر فلسفه

۴۳..... ۱-۱-۱-۲. ماهیت ذهنی یا عینی ارزشها

۴۴..... ۲-۱-۲. مفهوم ارزشها از منظر روانشناسی

۴۹..... ۱-۲-۱-۲. تعریف تری یاندیس

۴۹..... ۲-۲-۱-۲. تعریف مورای

۴۹..... ۳-۲-۲-۲. تعریف روکیچ

۵۰..... ۴-۲-۱-۲. تعریف شوارتز

- ۵۰..... ۲-۱-۲. ارزش به منزله نیاز.....
- ۵۱..... ۲-۱-۲. ارزش به منزله انگیزه.....
- ۵۱..... ۲-۱-۲. ارزش به منزله میل.....
- ۵۲..... ۲-۱-۲. ارزش به منزله رفتار.....
- ۵۳..... ۲-۱-۲. مفهوم ارزشها از منظر انسان شناسی.....
- ۵۵..... ۲-۱-۲. مفهوم ارزشها از منظر جامعه شناسی.....
- ۶۲..... ۲-۱-۲. جمع بندی تعریف ارزشها از چشم اندازهای مختلف.....
- ۶۴..... ۲-۱-۲. عناصر اساسی و وجوه ایجابی و سلبی مفهوم ارزشها.....
- ۶۶..... ۲-۱-۲. تفکیک تحلیلی مفهوم ارزشها از عناصر دیگر فرهنگ.....
- ۶۷..... ۲-۱-۲. مفهوم فرهنگ.....
- ۷۰..... ۲-۱-۲. کارکردهای نظام فرهنگی.....
- ۷۱..... ۲-۱-۲. باورها و ارزشها.....
- ۷۲..... ۲-۱-۲. هنجارها و ارزشها.....
- ۷۷..... ۲-۱-۲. تکنولوژی و ارزشها.....
- ۸۰..... ۲-۱-۲. تمایز ارزشها از مفاهیم مشابه.....
- ۸۰..... ۲-۱-۲. ارتباط و تفاوت ارزشها و نگرشها.....
- ۸۲..... ۲-۱-۲. ارتباط و تفاوت ارزشها و ایدئولوژی.....
- ۸۴..... ۲-۲. مبانی نظری.....
- ۸۶..... ۲-۲-۱. مرور نظری منابع.....
- ۸۶..... ۲-۲-۱. مرتون.....
- ۸۶..... ۲-۲-۲. سی رایت میلز.....
- ۸۷..... ۲-۲-۳. هابرماس.....
- ۸۸..... ۲-۲-۴. مارکس.....
- ۸۹..... ۲-۲-۵. مارکوزه.....
- ۲-۲-۶. هربرت مید و بلومر.....
- ۲-۲-۷. هوسرل ، شوتس و برگر.....
- ۹۰..... ۲-۲-۸. زیمل.....
- ۹۳..... ۲-۲-۹. پارتو.....
- ۹۴..... ۲-۳. چارچوب نظری.....
- ۹۴..... ۲-۳-۱. نظریه دورکیم.....

۱۰۸.....	۲-۳-۲. نظریه وبر.....
۱۲۸.....	۳-۳-۲. نظریه پارسونز.....
۱۷۹.....	۴-۳-۲. مدل تحقیق.....
۱۸۱.....	۵-۳-۲. فرضیات تحقیق.....

فصل سوم: روش شناسی

۱۸۴.....	۱-۳. روش تحقیق.....
۱۸۵.....	۱-۱-۳. ابزار گردآوری اطلاعات.....
۱۸۶.....	۲-۱-۳. شیوه اجراء.....
۱۸۶.....	۳-۱-۳. سطح تحلیل.....
۱۸۷.....	۴-۱-۳. واحد تحلیل.....
۱۸۷.....	۵-۱-۳. سطح مشاهده.....
۱۸۷.....	۶-۱-۳. زمان و مکان تحقیق.....
۱۸۷.....	۷-۱-۳. روشها و تکنیکهای آماری.....
۱۸۹.....	۲-۳. تعاریف مفاهیم.....
۱۸۹.....	۱-۲-۳. تعاریف نظری مفاهیم.....
۱۹۹.....	۲-۲-۳. تعاریف عملیاتی مفاهیم.....
۲۰۹.....	۳-۳. شناسایی متغیرهای تحقیق.....
۲۰۹.....	۱-۳-۳. متغیر وابسته.....
۲۰۹.....	۲-۳-۳. متغیرهای مستقل.....
۲۰۹.....	۳-۳-۳. متغیرهای کنترل.....
۲۰۹.....	۴-۳-۳. متغیرهای زمینه ای.....
۲۱۰.....	۴-۳. جمعیت آماری و نمونه.....
۲۱۰.....	۱-۴-۳. جمعیت آماری.....
۲۱۱.....	۲-۴-۳. نمونه گیری.....
۲۱۲.....	۳-۴-۳. واحد نمونه ای (واحد انتخاب).....
۲۱۲.....	۴-۴-۳. حجم نمونه.....
۲۱۴.....	۵-۴-۳. شیوه انتخاب نمونه.....
۲۱۵.....	۵-۳. پایائی.....
۲۱۵.....	۱-۵-۳. پایائی مقیاس ها.....

فصل چهارم : یافته های تحقیق

- ۲۱۷..... ۱-۴. توصیف جمعیت های مورد بررسی
- ۲۱۷..... ۱-۱-۴. توصیف جمعیت نمونه مورد مطالعه
- ۲۲۴..... ۲-۱-۴. توصیف جمعیت نمونه مورد مقایسه
- ۲۲۵..... ۲-۴. مقایسه سلسله مراتب ارزش های گروه مورد مطالعه و گروه مورد مقایسه
- ۲۲۵..... ۱-۲-۴. مقایسه سلسله مراتب ارزش های چهارگانه برحسب فراوانی شاخصهای ارزشی
- ۲۲۵..... ۱-۱-۲-۴. ارزش سیاسی
- ۲۲۹..... ۲-۱-۲-۴. ارزش فرهنگی
- ۲۳۳..... ۳-۱-۲-۴. ارزش اجتماعی
- ۲۳۷..... ۴-۱-۲-۴. ارزش اقتصادی
- ۲۴۰..... ۲-۲-۴. مقایسه سلسله مراتب ارزش های چهارگانه بحسب میانگین شاخصهای ارزشی
- ۲۴۰..... ۱-۲-۲-۴. ارزش سیاسی
- ۲۴۴..... ۲-۲-۲-۴. ارزش فرهنگی
- ۲۴۸..... ۳-۲-۲-۴. ارزش اجتماعی
- ۲۵۲..... ۴-۲-۲-۴. ارزش اقتصادی
- ۲۵۶..... ۳-۴. بررسی فرضیات
- ۲۵۶..... ۱-۳-۴. سلسله مراتب نظام های آموزشی دانشجویان گروه مورد مطالعه (برحسب میانگین)
- ۲۵۶..... ۲-۳-۴. رابطه میان خرده نظام های نظام ارزشی دانشجویان مورد مطالعه
- ۲۵۷..... ۳-۳-۴. سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب نوع محیط آموزشی
- ۲۵۸..... ۴-۳-۴. سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب تعداد واحد های درسی طی شده
- ۲۵۹..... ۵-۳-۴. سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب میزان استفاده از رسانه های جمعی
- ۲۶۱..... ۶-۳-۴. سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب میزان مذهبی بودن
- ۲۶۲..... ۷-۳-۴. سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب موقعیت اقتصادی اجتماعی
- ۲۶۳..... ۸-۳-۴. سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب فضای زیست

فصل پنجم : نتایج ، پیشنهادها و محدودیتهای تحقیق

- ۲۶۵..... ۱-۵. نتایج نهائی
- ۲۷۷..... ۲-۵. پیشنهادها
- ۲۷۷..... ۱-۲-۵. پیشنهادهای نظری
- ۲۷۷..... ۲-۲-۵. پیشنهادهای تجربی

۲۷۸..... ۳-۲-۵. پیشنهادهای اجرایی

۲۷۸..... ۱-۳-۲-۵. پیشنهادهای اجرایی در ارتباط با دانشگاه مورد مطالعه

۲۸۲..... ۲-۳-۲-۵. پیشنهادهای اجرایی مربوط به دانشگاه محل تحصیل

۲۸۳..... ۳-۵. محدودیتهای تحقیق

۲۸۴

فهرست منابع

ضمائم (پرست تحقیق)

چکیده انگلیسی

وزارت بهداشت و درمان
تهران

فهرست جداول

۱. جدول ۱-۲- رویکردهای ارزشی سلسله مراتبی در برابر پنج مسأله اساسی بشری ۳۷
۲. جدول ۲-۲- مدل واره کارکردی نظام کنش بنیادی ۱۶۲
۳. جدول ۳-۲- خرده نظام عمومی کنش ۱۶۵
۴. جدول ۴-۲- سلسله مراتب سبیررتیکی نظام کنش اجتماعی ۱۷۳
۵. جدول ۱-۳- شاخص های موقعیت اقتصادی - اجتماعی ۲۰۷
۶. جدول ۲-۳- مقیاس موقعیت اقتصادی - اجتماعی ۲۰۸
۷. جدول ۳-۳- شیوه نمونه گیری در جمعیت مورد مقایسه ۲۱۵
۸. جدول ۴-۳- ضرایب آلفای ارزش های چهارگانه ۲۱۶
۹. جدول ۱-۴- توزیع فراوانی جمعیت مورد مطالعه برحسب سن ۲۱۸
۱۰. جدول ۲-۴- توزیع فراوانی جمعیت مورد مطالعه برحسب میزان تحصیلات پدر ۲۱۹
۱۱. جدول ۳-۴- توزیع فراوانی جمعیت مورد مطالعه برحسب شغل پدر ۲۱۹
۱۲. جدول ۴-۴- توزیع فراوانی جمعیت مورد مطالعه برحسب وضعیت تأهل ۲۲۰
۱۳. جدول ۵-۴- توزیع فراوانی جمعیت مورد مطالعه برحسب میزان درآمد خانواده (پدر) ۲۲۰
۱۴. جدول ۶-۴- توزیع فراوانی جمعیت مورد مطالعه برحسب فضای زیست (سابقه سکونت) ۲۲۰
۱۵. جدول ۷-۴- توزیع فراوانی جمعیت مورد مطالعه برحسب وضعیت ملکی منزل مسکونی ۲۲۱
۱۶. جدول ۸-۴- میانگین و فراوانی میزان استفاده از رسانه های ارتباط جمعی ۲۲۱
۱۷. جدول ۹-۴- میانگین و فراوانی درصد میزان مذهبی بودن ۲۲۲
۱۸. جدول ۱۰-۴- فراوانی شاخصهای ارزش سیاسی دانشجویان دانشکده افسری ۲۲۷
۱۹. جدول ۱۱-۴- فراوانی شاخصهای ارزش سیاسی دانشجویان دانشکده علوم انسانی و تربیت معلم ۲۲۸
۲۰. جدول ۱۲-۴- فراوانی شاخصهای ارزش فرهنگی دانشجویان دانشکده افسری ۲۳۱
۲۱. جدول ۱۳-۴- فراوانی شاخصهای ارزش فرهنگی دانشجویان دانشکده علوم انسانی و تربیت معلم ۲۳۲
۲۲. جدول ۱۴-۴- فراوانی شاخصهای ارزش اجتماعی دانشجویان دانشکده افسری ۲۳۵
۲۳. جدول ۱۵-۴- فراوانی شاخصهای ارزش اجتماعی دانشجویان دانشکده علوم انسانی و تربیت معلم ۲۳۶
۲۴. جدول ۱۶-۴- فراوانی شاخصهای ارزش اقتصادی دانشجویان دانشکده افسری ۲۳۸
۲۵. جدول ۱۷-۴- فراوانی شاخصهای ارزش اقتصادی دانشجویان دانشکده علوم انسانی و تربیت معلم ۲۳۹
۲۶. جدول ۱۸-۴- سلسله مراتب شاخصهای ارزش سیاسی دانشجویان دانشکده افسری برحسب میانگین ۲۴۱
۲۷. جدول ۱۹-۴- سلسله مراتب شاخصهای ارزش سیاسی دانشجویان دانشکده تربیت معلم // // ۲۴۲
۲۸. جدول ۲۰-۴- سلسله مراتب شاخصهای ارزش فرهنگی دانشجویان دانشکده افسری // // ۲۴۵
۲۹. جدول ۲۱-۴- سلسله مراتب شاخصهای ارزش فرهنگی دانشجویان دانشکده تربیت // // ۲۴۶

جدول ۴-۲۲- سلسله مراتب شاخصهای ارزش اجتماعی دانشجویان دانشکده افسری // //	۲۴۹.....	۳۰
جدول ۴-۲۳- سلسله مراتب شاخصهای ارزش اجتماعی دانشجویان دانشکده تربیت معلم // //	۲۵۰.....	۳۱
جدول ۴-۲۴- سلسله مراتب شاخصهای ارزش اقتصادی دانشجویان دانشکده افسری // //	۲۵۳.....	۳۲
جدول ۴-۲۵- سلسله مراتب شاخصهای ارزش اقتصادی دانشجویان دانشکده تربیت معلم // //	۲۵۴.....	۳۳
جدول ۴-۲۶- سلسله مراتب ارزش های چهارگانه دانشگاه علوم انتظامی (دانشکده افسری)	۲۵۶.....	۳۴
جدول ۴-۲۷- ضرایب همبستگی رتبه ای اسپیرمن سلسله مراتب ارزش ها	۲۵۷.....	۳۵
جدول ۴-۲۸- مقایسه میانگین سلسله مراتب ارزشی گروه مورد مطالعه و گروه مورد مقایسه	۲۵۸.....	۳۶
جدول ۴-۲۹- سلسله مراتب ارزش های جمعیت مورد مطالعه برحسب تعداد واحدهای درسی طی شده	۲۵۹.....	۳۷
جدول ۴-۳۰- سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب میزان استفاده از رسانه های جمعی	۲۶۰.....	۳۸
جدول ۴-۳۱- سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب مذهب	۲۶۲.....	۳۹
جدول ۴-۳۲- سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب موقعیت اقتصادی - اجتماعی	۲۶۳.....	۴۰
جدول ۴-۳۳- سلسله مراتب ارزش های دانشجویان مورد مطالعه برحسب فضای زیست	۲۶۴.....	۴۱

فهرست اشکال

۱. شکل ۱-۲- سلسله مراتب نیازهای انسانی در نظریه مازلو..... ۲۴۸
۲. شکل ۲-۲- رابطه میان ارزش ها ، نگرشها و رفتارها ۸۲
۳. شکل ۳-۲- روند تکوین و تحول ارزش ها در گذار تاریخی جوامع در نظریه دورکیم ۱۰۷
۴. شکل ۴-۲- رابطه میان ارزش ها ، کنش و ساخت در اندیشه وبر..... ۱۲۷
۵. شکل ۵-۲- نقش ارزش ها به مثابه بنیاد نظم در پیوستار ساختار - کنشگر پارسونز ۱۴۱
۶. شکل ۶-۲- محیط های غیر کنشی کنش انسانی در نظریه پارسونز..... ۱۴۴
۷. شکل ۷-۲- طرح کلی کنش بنیادی یا واحد عمل در نظریه پارسونز..... ۱۴۷
۸. شکل ۸-۲- طرح دیدگاه پارسونز در مورد کنش و نظم اجتماعی ۱۴۸
۹. شکل ۹-۲- روابط بین خرده نظامهای کنش اجتماعی با تاکید بر سلسله مراتب ارزشهای متناظر با ابعاد چهارگانه نظام شخصیتی ۱۷۸
۱۰. شکل ۱۰-۲- مدل تحقیق..... ۱۸۰

فهرست نمودارها

۱. نمودار ۱-۴- مقایسه میانگین شاخصهای ارزش سیاسی ۲۴۳
۲. نمودار ۲-۴- مقایسه میانگین شاخصهای ارزش فرهنگی..... ۲۴۷
۳. نمودار ۳-۴- مقایسه میانگین شاخصهای ارزش اجتماعی ۲۵۱
۴. نمودار ۴-۴- مقایسه میانگین شاخصهای ارزش اقتصادی ۲۵۵